

Daczó Katalin

Emlékezés és remény

Tizennyolcadszorra találkoztak az örmény családok

Hagyományosan augusztus végén tartják Szépvízen az örmény családok találkozóját. A rendezvényre tizennyolcadszor került sor, de most történt meg először, hogy nem az örmény- hanem a római katolikus templomban hallgattak szentmisét a résztvevők.

Világosító Szent Gergely példájára hívta fel a figyelmet a rendezvényt megnyitó szentmise főcelebránsa, *Szakács Endre* szamosújvári örmény plébános, vikárius. – Szükség van az ötletekre és a gyakorlatra is egyaránt – hangsúlyozta, mert egy piramis sem tud megállni a csúcán, csakis megfelelő alapokra lehet építkezni.

A szentmisén közreműködött a gyergyószentmiklósi örmény kórus, az örmény egyházi énekek és zene által sajátos hangulatot nyújtva az ünnepeknél.

Ajtony Gábor, a szervező Csíkkörzeti Örmény-Magyar „Szentháromság” Alapítvány elnöke szerint a gondviselésnek és a támogatóknak köszönhető, hogy immár tizennyolcadszor találkozhattak az erdélyi örmény családok Szépvízen, majd elmagyarázta, miért is tartják ezúttal a szentmisét a római szertartású templomban. – Tavalý, a

Az első sorban *Ajtony Gábor* (jobbról) és *Szentpétery István*

Középen *Szakács Endre* örmény katolikus vikárius

templomunk építésének 250-dik évfordulóján már tudtuk, hogy sürgős a templombelső restaurálása, mert az olajfesték az épület állagának romlásához vezet – magyarázta *Ajtony Gábor*, hozzátéve, hogy ezért szerveztek a nyár folyamán a Bethlen Gábor Alapnak és *Hargita Megye Tanácsának* támogatásával kalákatáborot örmény származású fiatalok részére. A tábor előkészítésében és lebonyolításában az *Erdélyi Magyar-örmények Szövetsége* is részt vett. A 16 fiatal *Zakariás István* és *Zakariás Botond* helybéli örmény származású építési vállalkozók szakmai irányításával a munka mintegy 20%-t végezték el. A kalákatáborok sorát ezért jövőben folytatni szeretnék – számolt be *Ajtony Gábor*, majd az emlékezés és a reménykedés fontosságára hívta fel a figyelmet. – Emlékezni kell őseinkre, akik Erdélybe érkezve mindenütt maradandót

alkottak, ahol éltek, nekiünk pedig tovább kell lépniünk, remélve, hogy az építkezést folytathatjuk, az emberi kapcsolatokat ápolni és bővíteni tudjuk.

Végül *Ajtony Gábor* felolvasta *Borboly Csaba* megyei tanácselnök üdvözlő levelét, ugyanakkor megköszönte *Walter Dolak* orgonaművész felemelő koncertjét.

Zárug Katalin, a társszervező Budapest Zuglói Örmény Önkormányzat képviselője a húsz esztendő önkormányzati munkáról és a választások közeledtéről szölt. Ugyanakkor üdvözölte a találkozón első ízben

megjelent, *Tg Ocna-i Mocanu* családot. *Gábor Zoltán* szépvízi plébános Gál Hunor összeállítását olvasta fel a 145 éve született Fejér Gerő kanonokról, a szépvízi örménység egyik legjelesebb képviselőjéről.

A jelenlévők a szentmisét követően az örmény katolikus templom cintermében emléktáblát koszorúztak meg, majd, magyar-örménységükre való tekintettel, elénekelték a magyar és a székely Himnuszot. A rendezvény közös ebéddel és az örmény emlékház megtekintésével zárult.

(*Hargita Népe* – 2014. szept. 1.)

Requiem egy tábornokért

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc legendás tábornokának, Csetz Jánosnak (Gidófalva, 1822. június 8. – Buenos Aires 1904. szeptember 5.) ma van halálának 110 éves évfordulója. Ez alkalomból a tábornok egyenes ági rokona, Budai Merza Pál juttatott el szerkesztőségünkbe egy emlékező írást.

Az 1848-49-es forradalom erdélyi hadjárata és az ezt követő emigráció kiemelkedő személyisége volt Csetz János magyar-örmény származású honvédtábornok. Életműve összefonódott több nép és nemzetiség szabadságharcával. Rendkívüli képességei, hősiesség magatartása fiatalon Bem apó törzskarába emelte.

A világosi katasztrófa után, elkerülve az aradi 13 szomorú sorsát, emigrációban végzett tevékenységével is megbecsülést szerzett. Rábízták 1869-ben az Argentin Köztársaság déli határainak védelmét, megszervezte és igazgatta Buenos Airesben a Katonai Akadémiát, és neki jutott a legnagyobb szerep a dél-amerikai ország feltérképezésében.

Öregkorában – mint annyi mást – őt is gyötörte a honvágy. Naplója szerint: a

legkeserűbb kenyér jutott neki, aki soha nem láthatta viszont szülőföldjét.

1904 nyárutóján ágynak esett. Orvosa tüdőgyulladást állapított meg. Szeptember 5-én jobblétre szenderült Buenos Airesben. Utolsó szavait magyarul mondta el, de senki meg nem értette. Ravatalánál a

Collegio Militar de la Nation növendékei álltak díszőrséget. Nagy katonai díszpompával temették el 1904. szeptember 6-án, Budapestről a Pesti Hírlap egy munkatársa tett virágot koporsójára. Utolsó kívánságaként feje alá hazai földdel töltött párnát helyeztek.

Legyen áldott Csetz János emléke!

Családi vonatkozás, hogy Csetz János 1856-ban született Mária lányát néhai nagybácsim (nagyapám testvérbátyja)

Budai József budapesti főiskolai tanár vette feleségül. Budai József költeményt írt legendás apósához, melyet felesége megzenésített. A vers címe Honvágó, és utolsó szakasza így szól: Ha elvegyül porom / Más ország földjén / Nyugalmat nem talál / El nem pihen / Szélvész, keresd fel ott / S ha megtalálsz / Gyors szárnyakon repítsd / Hazám felé

A partitúrát el tudnám küldeni az érdeklődőknek. E zenei elégia egyes részei annyira fennköltlen meghatóak, hogy szerintem akár Erdély himnusza is lehetne. A szászoknak már régen van ilyen, a Siebenbürger, miért ne lehetne méltó himnuszuk az erdélyi magyaroknak is?

Budai Merza Pál

(Vásárhelyi Hírlap, 2014. szeptember 5.)

Örmény Művészeti Fesztivál Gyergyószentmiklóson

Negyedik alkalommal rendezték meg Gyergyószentmiklóson az Örmény Művészeti Fesztivált szeptember 5-7. között az Erdélyi Magyar-örmény Szövetség szervezésében. Idén is értékes és érdekes programmal várták az érdeklődőket. A megnyitón Zsigmond Barna Pál főkonzul, a szombati programon pedig Szarka Gábor konzul vett részt. A száz évvel ezelőtt kitört I. világháború számtalan fiatal katonaeletet követelt Székelyföldön is. Ahogy a frontvonal mozgott, temetőket alakítottak ki, hogy méltó módon helyezték örök nyugalomra az áldozatokat. A megmaradt, évtizedekig őrizgetett keresztek alkotják azt az emlékfalat, amelyet szeptember 5-én avattak fel a gyergyószentmiklósi Tarisznyás Márton Múzeum kertjében, a IV. Örmény Művészeti Fesztivál keretében.

Ezt követően nyitották meg a Kassay János, néhai törzsőrmester háborús

Kulcsár László megnyitja az Örmény Művészeti Fesztivált

Óze Sándor előadást tart az Örmény Nemzetközi Történetkonferencián (balra Claude Mutafian örmény professzor)

fotóiból összeállított tárlatot is, amelyet többek között unokája, Kassay Péter méltatott. A fesztivál megnyitóját a helyi örmény-katolikus templomban tartották, itt szólalt fel Zsigmond Barna Pál főkonzul. „A székelyföldi örmények nyelvükben magyarok, identitásukban örmények is maradtak. Bátran állíthatom, hogy a székelyföldi örmények máig követendő példát jelentenek a kulturális örökség megőrzése és továbbadása tekintetében” – fogalmazott, majd biztosította a jelenlévőket, hogy a magyar örmények a jövőben is számíthatnak Magyarországot támogatójára.

A fesztivál második napja az Örmény Nemzetközi Történetkonferenciával folytatódott, amelynek keretében szó esett a gyergyói, csíkszépízi és marosvásárhelyi örmények múltjáról, az örmény öntudatról, illetve a székely magyarság és a magyarörmények

Nagy József hadtörténész, Kassay Péter és Csörgő Tibor András múzeumigazgató megnyitja Kassay János háborús fotóiból összeállított kiállítást

kapcsolatáról. Az előadókat és a résztvevőket Hamlet Gasparian, Örményország bukaresti nagykövete és Szarka Gábor csíkszeredai konzul köszöntötte. Szombat délután a résztvevők megkóstolhatták azokat a speciális receptek alapján készített süteményeket, amelyek jellemzőek az örmény gasztronómiára. Vasárnap került sor

Pethő Melánia

Emlékfal a világháborús hősöknek

Emlékfalat hoznak létre a gyergyószentmiklósi dancurási hősök temetőjéből megmentett keresztekől – a Tarisznyás Márton Múzeumban évtizedek óta őrzött huszonhét fejfa az intézmény kertjében kap helyet. Az avatásra, a keresztek megáldására pénteken, az Örmény Kulturális Fesztivál keretében kerül sor.

Kezelték a cseréfából készített keresztek, újraírták a táblákon szereplő, még kiolvasható neveket, a napokban végleges helyükre, a múzeum kertjének földött fala alá helyezik azokat a fejfákat, amelyeket az 1980-as években sikerült megmenteni a dancurási hősök temetőjéből. Emlékfal kialakításával tisztelg a gyergyószentmiklósi múzeum az első világháború hősei előtt, a véres esemény kitörésének centenáriumi évében. A látogatható emlékhely létrehozásában a Gyergyószentmiklósi Örmény Katolikus

a szokásos Kisboldogasszony napi ünnepi szentmisére a gyergyószentmiklósi örmény-katolikus templomban, majd a hurut fesztivál zárta a háromnapos rendezvényt.

Az eseményről készült képgalériánkat megtekinthetik a Főkonzulátus Facebook oldalán.

(Erdély.ma – 2014. szept. 9.)

Forrás: <http://csikszereda.gov.hu>

dr. Issekutz Sarolta a kézműves műhelyben

Egyesület és az örmény plébánia vállalt partnerséget.

Megmenekített keresztek

„Az 1980-as évek második felében, amikor a kommunista hatalom már nem tűrt meg semmiféle olyan emlékművet, ami a régi osztrák-magyar világra emlékeztetett, egy részüket száműzte a temetőkbe, illetve el lehetetlenítette az emlékműveket, emlékhelyeket. Hasonló sorsra jutott a dancurási hősök temetője. Ez egyébként évtizedeken keresztül el volt hanyagolva, de az igazi